

Madencilik Cari Açığımızın Azaltılmasında Önemli Bir Rol Oynayabilir...

“ Türkiye’de yatırım yapan altın arama ve üretim şirketlerinin üye olduğu Altın Madencileri Derneğinin geçtiğimiz günlerde yapılan genel kurulunda Derneğin Yönetim Kurulu Başkanlığına Hasan Yücel seçildi. Hasan Yücel, hâlihazırda üretim hedefiyle çalışmalarını sürdüren Tümada Madencilik şirketinin de Genel Müdürü. Derneğin yeni dönemi, hedefleri ve altın madenciliğinin sorunları hakkında görüştüğümüz Yücel bizlerle düşüncelerini paylaştı. ”

Hasan Yücel; “Bugüne kadar yapılan bilimsel çalışmalardan elde ettiğimiz bilgilere göre ülkemiz 6.500 ton altın potansiyeline sahiptir. Türkiye’de 2001 yılına kadar altın üretimi yok iken, yapılan yatırımlar sonucunda yıllık altın üretimimiz 2013 yılında 33 tona çıktı ama son birkaç yıldır yaşanan bazı sıkıntılardan dolayı yıllık üretimimiz 24 tona kadar düştü. 24 ton altının parasal değeri bugünkü fiyatlarla yaklaşık 1 milyar dolardır. Şu anda yatırıma hazır projelerin önümüzdeki iki üç yılda devreye girmesiyle bu kapasite çok rahat 50 tona çıkabilir. 10 yıl içerisinde ise yıllık üretimi 80-100 ton seviyesine çıkarma potansiyelimiz var.” dedi.

“Altın ithalatı için ödediğimiz yıllık yaklaşık 5 milyar doları, kendi kaynaklarımızdan üretme ve bu alandaki cari açığımızı kapatma şansımız var.” diyen Yücel, bu üretimin ülkemizde yapılmasının yaratacağı katma değer tartışılmaz boyutta olacağını altını çizerken sektörde şu anda var olan 7 bin 500 kişilik istihdamı da 40-50 bin kişiye kadar çıkaracak projeler bulunduğunu açıkladı.

“Madencilik ve özellikle altın madenciliği yüksek katma değer yaratan sektörlerin başında gelmektedir. Altın üretimi yapılan yörelerde çok kısa sürede ekonomik ve sosyal gelişme sağlanmaktadır. Aynı şekilde altın dışında diğer maden çıkarılan yörelerde insanlar 15-20 yıl bazen daha fazla düzenli işe kavuşmaktadırlar. Madencilik genellikle dağ başlarında ücra bölgelerde yörenin istihdamına ve gelişmesine katkı sunmaktadır.” diyen Yücel, bu pencereden bakıldığında madenciliğin diğer sektörlerden farklı olarak öncelikle desteklenmesi gereken sektörlerin başında geldiğini belirtiyor ve ekliyor:

“Devlet, organize sanayi bölgelerine arsa, altyapı, enerji başta olmak üzere her türlü teşviki vererek üretimi desteklemektedir. Aynı desteğin ciddi katma değer yaratan madencilik sektörüne de verilmesini istiyoruz. Madencilik sektöründeki yatırımcılar büyük bedeller ödeyerek tüm altyapı hizmetlerini maalesef kendileri yapmaktadır.

Altın Madencileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Yücel

Türkiye; doğal gaz ihtiyacının %98’ini, petrol ihtiyacının %93’ünü, kömür, asfaltit ve petro kok ihtiyacının %58’ini (petrol eş değeri bazında), metal tüketiminde ise alüminyum ihtiyacının %99’unu, bakır ihtiyacının %90’ını, krom, antimuan, kurşun, çinko, nikel ihtiyacının %100’ünü ve altın ihtiyacının %80’ini ithal etmekte ve bunun için her sene milyarlarca dolar ödemektedir.

Türkiye kendi otomobilini, otobüsünü, kamyonunu, tankını, uçacağını, beyaz eşyalarını, elektronik araç ve gereçlerini kendisi

üretim ve ihraç etme iddiasında olan bir ülkedir. Söz konusu araç ve gereçlerin yapılmasında kullanılan madenlerin/metallerin ülke içinde aranmasını ve üretimini teşvik ederek, bu alanlarda büyük yatırımların yapılmasını gerçekleştirecek bir yatırım ortamının yaratılması gerekmektedir.

Üzülerek söylemeliyim ki madencilik sektörü birçok konuda yetim muamelesi görmektedir. Sektörde, özellikle izin prosedürlerinin uzaması, mülkiyet sorunlarının çözümünün yıllar alması, orman izin bedellerinin çok yüksek olması, projelere olan ilgiyi azaltmaktadır.

Orman izin bedelleri bugün birçok altın madeni projesinde yatırım bedelinin yüzde 50'sini bulacak düzeye gelmiştir. Madencilikte gelişmiş ülkelerde arazi mülkiyet bedeli yatırım bedelinin yüzde 2'sini geçmemektedir. Bugün Kanada'da, alınan orman izin bedeli 10 TL/hektar iken, bu bedel ülkemize bazı bölgelerde 36.000 TL/hektar düzeyindedir. Yüksek izin bedelleri yatırımcının elini taşın altına koymasına engel olmakta veya gözünü korkutmaktadır.

Biz, "üreticiler hiç para ödemesin" demiyoruz; ödenecek bedellerin hakkaniyetli olmasını talep ediyoruz. İzin bedellerinin çözümü için birçok alternatif üretilebilir. Türkiye yer altı kaynaklarını araştıramaz hale geldi. Biz burada her türlü katkıyı sunmaya hazırız. Bu sorunlar çözüldüğü takdirde Türkiye'de madencilik sektörüne

sermaye girişinde ciddi artışlar olacaktır. Sektöre girecek yatırım sermayesini ne kadar arttırabilirsek o oranda istihdam, üretim, ihracat, katma değer ve vergi artışı sağlayabiliriz.

Türkiye, altın üretiminde dünya sıralamasında ilk 20'de yer almazken, toplumun geleneksel alışkanlıklarından dolayı altın tüketiminde dünyada ilk üç ülke içinde yer almaktadır.

Türkiye'de yastık altındaki altın miktarının bazı çevrelerce 2.500 ton olduğu tahmin edilmekte olup bunun parasal değeri bugünkü fiyatlarla yaklaşık 100 milyar dolar olabileceğine dikkat çeken Yücel, hükümetimizin dönem dönem bunların ekonomiye kazandırılmasıyla ilgili açıklamaları ve çağrılarını önemli bulduğunu ancak yastık altındaki altını ekonomiye kazandırmanın zor olduğunu belirterek "Yer altındaki kaynaklarımızı ise planlayıp, yatırıma, ekonomiye kazandırabiliriz. Aramalara harcanacak risk sermayesini arttıracak teşviklerin getirilmesi halinde önümüzdeki süreçte yeni arama çalışmalarıyla 6.500 ton olarak öngörülen altın potansiyelin daha da artabileceğini düşünüyoruz. Önemli olan bu aramaların uluslararası standartlarda raporlanması ve kayıt altına alınmasıdır.

Altın Madencileri Derneği (AMD) olarak Enerji ve Tabii Bakanlığının açıkladığı 'Milli Enerji ve Maden Projesi'ni çok önemsediklerini ve benimsediklerinin belirten Yücel, "Sayın Bakan'ın, projelerin özel sektörle birlikte hayata geçirilmesini beyan etmesi ▶

Low cost explorer
and developer

First Gold Production
March 2017

Significant Resource
Growth Potential Across Projects

Low Exploration & Mining Costs

Significant Regional Gold Potential

www.arianaresources.com

Ariana Resources PLC
Bridge House,
London Bridge,
London, SE1 9QR

T: +44 (0)207 407 3616

info@arianaresources.com

bizi mutlu etmiştir. Enerji Bakanlığımızın bu yeni politikasıyla, yer altı kaynaklarımızın jeolojik özellikleri ve ekonomik değeri hakkında daha fazla bilgi sahibi olacağız.

Devletin; yatırımcıların riskini azaltacak jeolojik, jofizik, jeokimya ve metalojonik veri tabanını yeni bilgi ve teknolojilerle güncelleyerek yatırımcıların hizmetine sunması ülkemizde madencilik yatırımlarının gelişmesi için son derece önem arz etmektedir.

Yücel; ülkemizde son yıllarda madencilik alanında, özellikle kamunun yaklaşımı bakımından bir vizyon değişikliğine gidildiğini vurgularken altın madencileri olarak bu konuda gerekli desteği ve katkıyı vermeye hazır olduklarını açıkladı.

Ülkemizdeki ve sektörümüzdeki sivil toplum kuruluşlarına (STK) da değinen Yücel, STK'ların en önemli görevinin sektörde başta maden aramalarının arttırılması olmak üzere, yatırımı, üretimi, ihracatı, istihdamı arttıracak düzenlemeler konusunda doğru kararların alınmasında hükûmete yardımcı olacak katkıları sunmak olduğunu, hükûmetin kendi içinde mutlaka doğru uygulamaların peşinde koştuğunu, bürokrasinin de özel sektörün yaşadığı sıkıntıları ve görüşlerini daha dikkatli dinleyerek, sektör temsilcileri ile daha sık bir araya gelerek, sektörle ilgili kararların alınmasında reel sektörü de ortak etme noktasında daha duyarlı olmasının çok faydalı olacağına inanıyoruz.

Yücel ayrıca: "Sorunlarımızı iletişim ile çözebileceğimize inanıyorum. UMREK'te de bunu net olarak gördük. Çok ciddi bir katılım vardı. Bürokrasi de oradaydı. Meramımızı çok net anlattık. Onlar da bizi oldukça iyi anladılar.

Altın madenciliğinde büyük atılım yaptık fakat 2012'den sonra yaşanan izin süreçleri adımlarımızı çok yavaşlattı. Biz yatırımları geciktiren ve yapılamaz hale getiren uygulamaların bir an önce kaldırılmasını istiyoruz. Hükûmetin de yatırımları ve üretimi arttıracak bir çalışma içinde olduğunu duyuyoruz. Umarım pek yakında alınacak yeni kararlarla sektörümüzde yatırımlar yeniden bir ivme kazanacaktır.

Maden aramalarının ve bu kapsamda sondajın da önemine değinen Yücel bu konuda şunları dile getirdi: "Madencilik kültürü olmadan, maden aramalarına ciddi risk sermayesi harcamadan, aramada uzman yer bilimcilerle çalışmadan, planlama olmadan, karot verimi yüksek sondaj verileri olmadan, rezerv güvenirliliğine yönelik standartları uygulamadan madencilikte iyi bir proje yaratamazsınız. Kaynakları rezerv haline getirecek çalışmaların yapılması çok zaman almaktadır. Kaynakları rezerv haline getirmeden yatırıma geçemezsiniz. Projeniz, fizibiliteniz hazır olacak ki fiyatların, talebin uygun olduğu dönemde bunu ekonomiye kazandırabilirsiniz.

Dünyada önemli bir altın potansiyeline sahip olmanız tek başına önemli bir şey ifade etmiyor. Esas olan bu kaynakları ve rezervleri üretime nasıl hazır hale getireceğimize yönelik ciddi mühendislik çalışmalarıdır. O nedenle bakanlığımızın 1 milyon metre sondaj

hedefi çok önemli. Yapılan çalışma kapsamında bilimsel eleştirilerimiz olsa da yine de hedef ve aramaya bakış çok önemli. Biz isteriz ki bu sondajlar yapılırken uluslararası standartlara uygun yapılsın, kaynaklar verimli kullanılсын. Sonucunda da maden "yok" ise "yok" olduğunu görelim. Bu da çok önemli bir veridir.

Türkiye, potansiyelinin daha farkında değil. Bizim yer altı kaynaklarımızı daha çok araştırmamız ve veri üretmemiz lazım. Diğer taraftan aramanın önündeki bütün engellerin sorgusuz sualsiz kaldırılması gerekiyor. Arama yapmadan madenciliği geliştiremeyiz, sürdürülebilirliğini sağlayamayız.

MTA'nın bir milyon metre sondaj hedefinden sonra bunların projelendirmesi, hayata geçirilmesi, sonuçları ile ilgili nasıl bir başarı ortaya çıkacağını göreceğiz. Zannediyorum bir süre sonra da bu projeler ekonomik ise özel sektörle birlikte hayata geçirilecektir ama özel sektörün de aramalara daha çok risk sermayesi harcamasına yönelik teşviklerin sağlanması gerekiyor.

Özel sektörün ruhsat güvencesi ve bulduğu madenleri işletme hakkına sahip olması madencilikte olmazsa olmaz güvencelerden biridir. Çünkü işletme hakkına sahip olacağına inanmayan hiç kimse arama yapmaz, risk sermayesi harcamaz. Bu yüzden özellikle arama ile ilgili bütün engellerin kaldırılması lazım ki Türkiye'nin bahsettiğimiz o potansiyelini açığa çıkarabilelim.

Özellikle özel sektördeki şirketlerin daha kurumsal hale gelmesi, sondaja, AR-GE'ye ciddi kaynak aktarabilecek kurumsal şirketlerin sayısının artması önemli. Yerli şirketlerde çok ciddi atılımlar var. Teşvikler önemli, teşviklerle birlikte şirketlerin faaliyetlerini standartlara uygun yürütmesi de önemli. Özellikle standartları yüksek bir madencilik için iyi yetişmiş insan gücü ve altyapı gerekli. Proje, plan ve uluslararası standartlarda fizibilite yapabilen mühendislik firmalarının sayısının artması gerekiyor. Uluslararası standartlarda altın madenciliği projelerini gerçekleştiren yabancı sermayeli Türk şirketlerinin bu konuda çok ciddi katkıları oldu. Bilindiği üzere dünya genelinde altın madenciliğinde Kanada ve Avustralya'nın uyguladığı standartlar modern madencilik için rol model uygulamalardır. Ülkemizde altın madenciliği yapan yerli ve yabancı şirketlerin uyguladıkları çevre, iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları bu ülkelerle rekabet edebilecek düzeydedir. Bu durum ülkemizdeki diğer madencilik faaliyetlerinde de uygulanacak standartlar için örnek teşkil etmektedir.

Ayrıca ülkemizde eski madencilik anlayışı yok. İyiye doğru bir gidış var. Artık bakıyorum sektöre yeni giren şirketler bile 'JORC neymiş? Rezerv güvenirliliği standartlarında arama yapan şirketler var mı? Akredite laboratuvarlar var mı?' gibi arayışın içinde olması bile madencilige bakışın değiştiğini, eski anlayışın terk edildiğini gösteriyor. Sektörde hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Ben şuna da inanıyorum: Türkiye, madencilikte uluslararası standartları yakalayacak ve dünyayla rekabet edecek düzeye gelecektir. Özellikle metal madenciliğinde, altın özelinde bunu yakaladık ama devam ettirmeliyiz. ►

Madencilik faaliyetlerinin uluslararası standartlara göre yürütülmesi maden projeleri için gerekli finans sorununu da çözecektir. Küresel finans kuruluşlarınca kabul görmüş projelere sahip olacağız. Böylece sektörümüze yatırımlar artacaktır.

Diğer taraftan neredeyse çok kritik ekipmanların haricinde pek çok makine ve ekipmanı Türkiye’de yapmaya başladık. Aslında Türkiye’nin ihtiyacı olan şey de bu. Sektörümüze yatırımlar arttıkça yerli makine-ekipman üretiminin daha da artacağını düşünüyorum. Madencilikle birlikte mühendislik firmaları da ekipman yatırımları ile ekipman üreticileri de gelişmektedir.”

Madencilik Türkiye dergisi olarak çok önemseydiğimiz bir konu olan madencilikte yerel halkla (paydaşlarla) ilişkiler ve sosyal lisans konusuna da değiniyoruz görüşmemizde. Madencilikte küresel bakış açısı artık sosyal lisans üzerine kurulu. Madenin aranması aşamasından madencilik faaliyetleri bitip de sahanın rehabilitasyonuna kadar devam ettirilmesi gereken sosyal çalışmalar olmadan madencilik faaliyetlerinin sorunsuzca yürütülmesi neredeyse imkansız. Ülkemizde de bu konu son yıllarda önem kazanmaya başladı. Hasan Yücel de bizi onaylayarak yapılan çok ciddi maden yatırımlarının yanında o yöredeki sosyal onayın alınmasının, ilgili projenin en önemli parçası olduğunun farkında olmamız gerektiğini vurgulayarak aslında ülkemizde çevre ve halkla ilişkiler sorunu olduğuna inanmadığını, madenciler olarak kendimizi anlatamama sorunumuzun olduğuna inandığını belirtiyor. Bu noktada Yücel önemli bir konuya da değiniyor: *“Sosyal çalışmalar konusunda global ve yerli şirketler birlikte hareket etmeli çünkü sadece global yaklaşımlarla Türkiye’de o işi çözemezsiniz. Sadece yerlilerin yaklaşımı ile de çözemezsiniz. Yabancıların bir standardı var ve kendi ülkelerinin, kendi kültürel altyapısını sunuyorlar. Bizim kültürümüze uyarlanması gereken hususlar gözden kaçıyor. Yerliler ise halkla ilişkiler çalışmalarında bazı noktaları atlıyorlar ya da yerele uyarlayamıyorlar. İki tarafın ortak çalışması ve küresel ve yerli yaklaşımın harmanlanması lazım.”*

Altın Madencileri Derneğinin bundan sonraki stratejisi hakkında bilgiler veren Yücel, her şeyin temelinde iletişim konusunun yattığını altını çiziyor. Kamu ve tüm sivil toplum kuruluşları ile iyi ilişkiler sağlamayı arzu ettiklerini aktaran Yücel, ülke çıkarla-

rını ve belirlenen politikaları dikkate alarak AMD’nin uluslararası standartlardaki profilini de göz ardı etmeden sektörün gelişmesi için iletişimlerini sürdüreceklerini ve ülke madenciliğinin standartlarının artmasına katkı sağlayacaklarını belirtiyor.

AMD olarak öncelikli hedeflerine de değinen Yücel, şu anda yakaladıkları yüksek standartları, sektöre yeni giren tüm şirketlere örnek teşkil edecek şekilde bilgi paylaşımında bulduklarını, sektördeki diğer madenlerle ilgili standartların da yükseltilmesine rol model olabilecek uygulamalar gerçekleştirdiklerini belirtiyor.

Madencilikte sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için gerekli kriterler ve çözüm önerileri konusunda her zaman yapıcı önerileri paylaşmak istediklerine değinen Hasan Yücel *“Dünyanın her yerinde yapılan altın madenciliğinin ülkemizde de gelişmiş ülkelerde nasıl yapılıyorsa aynı şekilde ülkemizde de yapılabileceğini kanıtladık.”* dedi.

Biz, ülkemizin yer altı kaynaklarının keşfedilip, ekonomiye kazandırılmasının milli bir görev olduğunu düşünuyoruz. Kendi potansiyelimiz varken onu değerlendirmeyip maden ithalatına her yıl milyarlarca dolar ödenmesine karşıyız. Atalarımız ‘Tuttuğun altın olsun.’ deyimini boşuna kullanmamışlar. Yerin altında ekonomimizi canlandıracak yeterince altın var ama biz onu tutmaktan itina ediyoruz. Eğer yerin altındaki altından tutarsak bundan herkes kazançlı çıkacak. Türkiye’nin büyümesinin tek ilacı madencilik, başka bir çaresi yok.” ●